

Beantwoording van de 7 vragen uit het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving (IAK)

Het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving bevat normen waaraan goed beleid of goede regelgeving dient te voldoen. Uitgebreide informatie vind je op www.naarhetiak.nl (klik dan op de tekst "Naar het IAK" in de linker kolom).

1. Wat is de aanleiding?

Het komt voor dat studenten worden misleid door oneigenlijk gebruik van termen als universiteit en hogeschool en door het ten onrechte in het vooruitzicht stellen van graden. Onderdeel van het probleem is dat er op dit moment weinig handvatten zijn om daar wat aan te doen, vooral door het ontbreken van duidelijke regels hierover. Behalve dat studenten en werkgevers kunnen worden misleid, kan ook het aanzien van het Nederlands hoger onderwijs schade worden berokkend. Zowel universiteiten en hogescholen in de zin van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW), als organisaties die niets met de WHW te maken hebben, maken zich schuldig aan deze vormen van misleiding.

2. Wie zijn betrokken?

Bij de voorbereiding zijn de toezichthouders/uitvoerders Inspectie van het onderwijs, NVAO en DUO betrokken.

3. Wat is het probleem?

Organisaties die zich ten onrechte universiteit of hogeschool noemen, zijn thans moeilijk aan te pakken vanwege het ontbreken van duidelijke regels hierover. Wettelijke normen over het verlenen van graden zijn er al wel, maar deze hebben alleen betrekking op graden in de zin van de WHW. Organisaties die studenten misleiden door graden in het vooruitzicht te stellen die nergens op zijn gebaseerd, verwijzen daarbij meestal niet naar de WHW. Daardoor valt deze vorm van misleiding buiten het bereik van de huidige normen. Om handhaving mogelijk te maken, moet de WHW hierop worden aangepast.

4. Wat is het doel?

Het doel is het tegengaan van misleiding van studenten en werkgevers en in het verlengde daarvan het borgen van het aanzien van het Nederlandse hoger onderwijs.

5. Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

Misleiding door oneigenlijk gebruik van de namen universiteit en hogeschool is een terugkerend probleem en dit is met de huidige regels moeilijk aan te pakken. Indien er geen of geen concrete normen zijn vastgelegd, is het voor de overheid of een individuele student lastig om iets te ondernemen indien misleiding plaatsvindt met deze termen. Hetzelfde geldt voor het ten onrechte in het vooruitzicht stellen van graden. Dit leidt tot schade voor de personen die hierdoor getroffen worden, maar ook voor de maatschappij en voor het aanzien van het Nederlandse hoger onderwijs.

6. Wat is het beste instrument?

Het vastleggen van normen en sancties in een wet is een middel dat noodzakelijk is om het doel te bereiken. (Zie ook bij 5.) Op de eerste plaats is het nodig dat er normen worden vastgelegd over het gebruik van de namen universiteit en hogeschool, alsmede over het verlenen en voeren van graden. Ten tweede moet geregeld worden dat adequate sancties kunnen worden opgelegd bij overtreding van die normen.

Er worden ook andere instrumenten ingezet om het doel te bereiken. De nieuwe normen zullen breed bekend worden gemaakt en het is tevens de bedoeling om voor (aankomende) studenten de benodigde informatie gemakkelijk toegankelijk te maken.

7. Wat zijn de gevolgen voor burgers, bedrijven, overheid en milieu?

Gevolg van dit wetsvoorstel is dat misleiding van studenten en werkgevers door oneigenlijk gebruik van namen als universiteit en hogeschool meer effectief kan worden tegengegaan. Daarbij moet worden bedacht dat misleiding nooit volledig kan worden uitgebannen. Studenten en werkgevers zullen zelf ook alert moeten blijven.

Een positief gevolg is dat het aanzien van het Nederlandse hoger onderwijs niet meer, althans veel minder dan nu, wordt geschaad door instellingen die zich ten onrechte voordoen als Nederlandse universiteit of hogeschool.

Het wetsvoorstel breidt wat betreft de WHW-instellingen (bekostigde universiteiten en hogescholen en rechtspersonen voor hoger onderwijs) de bestaande informatieverplichting (in beperkte mate) uit, aangezien zij moeten aangeven tot welke graad de opleiding leidt. Dit kan bijvoorbeeld door dit op hun website te vermelden. Het betreft een beperkte wijziging.

Voor organisaties die buiten het WHW-bestel vallen (niet zijnde nevenvestigingen van een instelling uit een EER-land) die zich hier universiteit of hogeschool willen noemen, is het gevolg dat dit niet meer mag en dat ze – in het uiterste geval – een bestuurlijke boete krijgen wanneer ze zich toch zo noemen.

Voor nevenvestigingen van universiteiten of hogescholen waarvan de hoofdvestiging binnen de EER is gelegen geldt dat zij zich hier universiteit dan wel hogeschool mogen noemen indien aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan. In het kader van de kenbaarheidseis dienen zij informatie te geven over de plaats van hoofdvestiging, de accreditatieregeling op grond waarvan graden worden verleend en welke graden aan welke opleidingen zijn verbonden. Indien deze informatie nog niet op hun website staat, zullen zij actie moeten ondernemen; zij dienen in dat geval de website aan te passen en mogelijk ook het format van getuigschriften. Dit laatste geldt ook voor nevenvestigingen van gerenommeerde instellingen van buiten de EER die via een ministeriële regeling onder hetzelfde regime kunnen vallen als nevenvestigingen van instellingen uit EER-landen.

Dit wetsvoorstel heeft dus wel gevolgen voor de administratieve lasten van instellingen, maar deze zijn zeer beperkt gehouden.